

сімей і ця практика набуває все більшого поширення серед фахівців соціальної роботи [3].

Л. Рень зазначає, що використання коучингу в соціальній роботі дозволяє увиразнити постановку клієнтом цілей щодо свого бажаного майбутнього, окреслити варіанти досягнення цих цілей та індикатори успішності цього процесу, виявити, яким є бачення клієнта щодо алгоритму виходу з проблемної ситуації, визначити чіткі рамки взаємодії між клієнтом та соціальним працівником тощо [1, с. 95].

Таким чином, впровадження коучингових технологій в соціальній роботі в Україні – це важливий крок до інтеграції в сучасний європейський простір професійних практик і стандартів, свідчення відкритості вітчизняної соціальної освіти до інноваційних технологій та інструментів.

Список використаних джерел

1. Рень Л.В. Використання коучингових технологій у професійній підготовці фахівців соціальної роботи. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2023. Том 179. № 23. С. 93–98.

2. Сидоренко В.В. Організаційні та науково-методичні засади реалізації технології педагогічного коучингу в систему післядипломної освіти. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2014. №10(31/4). С. 300–306.

3. Burroughs M., Allen K., Huff N. The use of coaching strategies within the field of social work. Raleigh, North Carolina, 2014. 80 p. [Електронний ресурс]. URL:<https://scispace.com/pdf/the-use-of-coaching-strategies-within-the-field-of-social-17bp9xtnic.pdf>

Галина Лещук

доцент кафедри соціальної роботи

та менеджменту соціокультурної діяльності

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль

Ірина Ремез,

студентка 4 курсу ОПП «Соціальна робота» Тернопільського

національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

У статті автори звертаються до емоційного інтелекту як передумови життєвого успіху та професійного зростання. Окреслені складові емоційного інтелекту. Схарактеризовані основні інструменти розвитку емоційного інтелекту.

Ключові слова: соціальний працівник, емоційний інтелект, соціальний інтелект, м'які навички.

Сучасне українське суспільство стикається з викликами війни, внутрішнього переміщення, травматичних досвідів індивідів, соціальної нерівності, бідності. Соціальні працівники часто взаємодіють із людьми, які пережили втрату, насильство, ізоляцію або мають психоемоційні розлади. В таких умовах емпатія, саморегуляція та усвідомлення емоцій стають не просто бажаними якостями, а необхідними інструментами для надання ефективної допомоги. На думку Д. Гоулмана, найбільшого популяризатора теорії емоційного інтелекту (EI), успішність людини залежить не стільки від її розумових здібностей, скільки від здатності управляти власними емоціями та розуміти емоції інших [1].

Емоційний інтелект – це не лише модна концепція, а складова професійної етики та ефективної комунікації. Від розвинутого емоційного інтелекту залежить:

- вміння фахівця налагодити контакт із клієнтом;
- здатність регулювати конфлікти;
- збереження професійного вигорання;
- уміння підтримувати конструктивну атмосферу в команді.

На міжнародному та національному рівнях соціальні служби дедалі більше орієнтуються на розвиток м'яких навичок (soft skills). У контексті цього емоційний інтелект – одна з базових навичок XXI століття. Це підтверджують стандарти професійної підготовки (наприклад, Національна рамка кваліфікацій), сучасні тренінгові програми для соціальних працівників, рекомендації ВООЗ щодо психологічної підтримки вразливих груп.

Емоційний інтелект слід розглядати як здатність розуміти власні емоції так емоції інших людей, мотивувати самого себе та інших, управляти як

власними емоціями, так і емоціями оточуючих. У структурі емоційного інтелекту виокремлюють такі складові:

- розуміння власних емоцій, уміння їх визначати;
- уміння управляти власними емоціями, визначати причину їх виникнення та чинники, які їх зумовлюють, змінювати їхню модальність та інтенсивність;
- розуміння емоцій інших людей за вербальними та невербальними ознаками;
- уміння керувати емоціями інших людей та цілеспрямовано впливати на них [3].

Робота соціального працівника – емоційно затратна. Без навичок саморефлексії, усвідомлення власних емоцій і здорових механізмів саморегуляції спеціаліст ризикує вигоранням, що знижує якість надання послуг і погіршує особисте життя.

Інструменти розвитку емоційного інтелекту (наприклад, майндфулнес, ведення щоденника емоцій, техніки когнітивного реструктурування) дозволяють уникати перенавантаження та професійного вигорання. Серед інструментів та методів розвитку емоційного інтелекту слід зазначити такі:

- розвиток емоційної компетентності через збагачення емоційного словника (уміння назвати свої емоції, пояснити їх значення);
- уміння управляти власними емоціями, здійснювати самоконтроль;
- техніки і методики по управлінню емоціями;
- розвиток емпатії як щодо оточуючих, так і щодо себе;
- розвиток соціальних навичок через інтерес до людей, цікавтеся їхнім світоглядом, цінностями, життєвими правилами, вміння відстоювати власні межі і проявляти асертивну поведінку;
- засвоєння методик ненасильницької комунікації [2].

Під час війни фахівці з соціальної роботи перебувають на передовій психосоціальної підтримки. Вони мають справу з величезним обсягом болю, втрат, травм. За таких умов розвинений емоційний інтелект допомагає не втратити людяність, забезпечує психологічну стійкість, дозволяє надавати допомогу без шкоди для себе. Саме тому тема є надзвичайно актуальною, оскільки розвиток емоційного інтелекту – ключ до ефективності, гуманності та витривалості в діяльності соціального працівника в сучасних умовах. Це не лише індивідуальна компетенція, а суспільна потреба, особливо у період воєнних і післявоєнних трансформацій.

Список використаних джерел

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Книжка, яка змінює уявлення про те, що означає бути розумним. К.: Вид-во «Vivat», 2018. 512 с.
2. Собчук Ю. Що таке емоційний інтелект та як його розвивати? [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sens.lviv.ua/shho-take-emocijnyj-intelekt-ta-yak-jogo-rozvyvaty/>
3. Угляр М. В. Соціальний та емоційний інтелект соціальних працівників. *Наука майбутнього : збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених* / гол. ред. В.В. Гоблик. Мукачево: МДУ, 2019. Випуск 1(3). С.171–177.

Віктор Мацюк

доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізики та методики її навчання

Тернопільський національний педагогічний університет імені

Володимира Гнатюка

м. Тернопіль

Роман Рапінда

здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності

Середня освіта (фізика)

Тернопільський національний педагогічний університет імені

Володимира Гнатюка

м. Тернопіль

ІНТЕРАКТИВНІ ФІЗИЧНІ СИМУЛЯЦІЇ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

***Анотація.** У тезах розглядається використання віртуальних фізичних симуляцій як ефективного засобу навчання для учнів з особливими освітніми потребами (ООП). Зосереджено увагу на важливості інклюзивної освіти й потребі створення доступного й адаптивного навчального середовища. Проаналізовано переваги застосування комп'ютерного моделювання, зокрема платформ PhET, Algodoo та Vascak, у процесі викладання фізики.*

***Ключові слова:** інклюзивна освіта, фізика, інтерактивні симуляції, комп'ютерне моделювання.*